

Termomodernizacja – potrzeby i plany

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Nakład 30 egzemplarzy

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa

e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl

<http://www.cbos.pl>

(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Ogrzewanie gospodarstw domowych	2
Termoizolacja budynków – ocieplanie i wymiana okien.....	7
Dofinansowanie termomodernizacji	9
Energetyka prosumencka, czyli produkcja energii w gospodarstwach domowych	12

W ostatnim okresie w Polsce intensyfikowane są działania mające na celu przeciwdziałanie smogowi, w tym przede wszystkim jego głównej przyczynie, jaką jest niska emisja pochodząca z gospodarstw domowych, związana z używaniem paliw niskiej jakości oraz nieefektywnych instalacji grzewczych. Unijna dyrektywa CAFE (Clean Air for Europe) zobowiązuje państwa członkowskie do doprowadzenia do odpowiedniej jakości powietrza. Problem smogu jest też coraz bardziej dostrzegany przez obywateli i lokalne społeczności. Nowelizacja ustawy Prawo ochrony środowiska z 2015 roku (tzw. ustawa antysmogowa)¹ umożliwiła samorządom wprowadzanie ograniczeń lub zakazów dotyczących eksploatacji instalacji grzewczych i rodzajów paliw. Jako pierwszy z nowych przepisów skorzystał Sejmik Województwa Małopolskiego, przyjmując w styczniu 2016 roku uchwałę antysmogową. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków całkowity zakaz spalania węgla i drewna w kotłach, piecach i kominkach obowiązuje od 1 września 2019 roku. Obecnie własne uchwały antysmogowe przyjęły już prawie wszystkie województwa w Polsce (poza podlaskim i warmińsko-mazurskim). Zachętą i wsparciem dla wymiany instalacji grzewczych oraz innych przedsięwzięć termomodernizacyjnych (m.in. docieplania budynków) są różnego rodzaju instrumenty finansowe, spośród których najbardziej popularny jest obecnie program Czyste Powietrze. Od 2019 roku właściciele domów jednorodzinnych mogą też korzystać z ulgi termomodernizacyjnej. Zachęty finansowe w postaci dopłat, niskooprocentowanych kredytów i ulgi podatkowej stosuje się również w celu rozwijania energetyki obywatelskiej opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE). Wykorzystywanie przez gospodarstwa domowe samodzielnie wytwarzanej energii cieplnej lub elektrycznej nie tylko ogranicza emisję spalin do środowiska, ale także – co stanowi dodatkową motywację do inwestowania w tego typu instalacje – może korzystnie wpłynąć na ich budżety. O planowane i już podjęte działania termomodernizacyjne zapytaliśmy Polaków w sondażu przeprowadzonym w marcu².

¹ <https://lexlege.pl/prawo-ochrony-srodowiska/art-96/>

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (370) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 1 do 11 marca 2021 roku na próbie liczącej 1154 osoby (w tym: 44,5% metodą CAPI, 41,2% – CATI i 14,3% – CAWI).

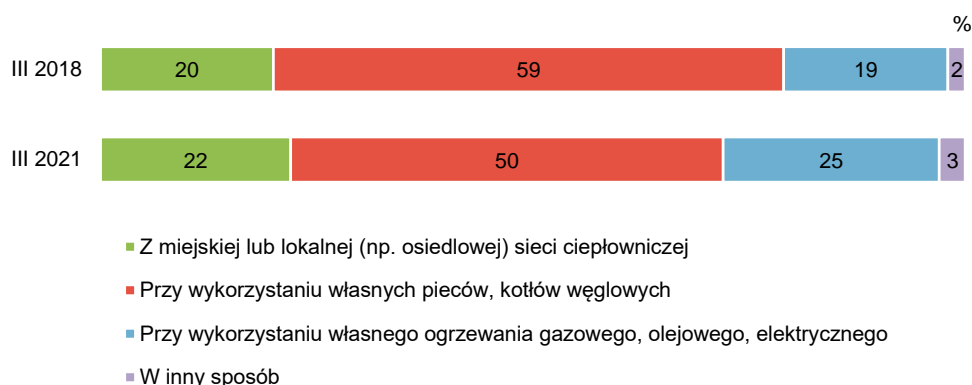
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

OGRZEWANIE GOSPODARSTW DOMOWYCH

Deklaracje badanych pokazują, że proces modernizacji instalacji grzewczych w gospodarstwach domowych postępuje dość dynamicznie, choć nadal najczęściej stosowane są kotły na węgiel. W ciągu ostatnich trzech lat (od marca 2018 do marca 2021 roku) odsetek respondentów wykorzystujących do ogrzewania swoich domów lub mieszkań piece i kotły węglowe zmniejszył się o 9 punktów procentowych, z 59% do 50%. W tym czasie wyraźnie przybyło osób używających własnego ogrzewania gazowego, olejowego lub elektrycznego – z 19% do 25%. Zwiększył się także nieco odsetek korzystających z miejskiej lub lokalnej (np. osiedlowej) sieci ciepłowniczej – z 20% do 22%. Osoby deklarujące inny rodzaj ogrzewania (3%) wykorzystują drewno, pellet, rzadziej – pompy ciepła.

CBOS

RYS. 1. W jaki sposób jest ogrzewane Pana(i) mieszkanie/dom? Jeśli wykorzystywane jest więcej niż jedno źródło, proszę wskazać to, które dostarcza najwięcej ciepła

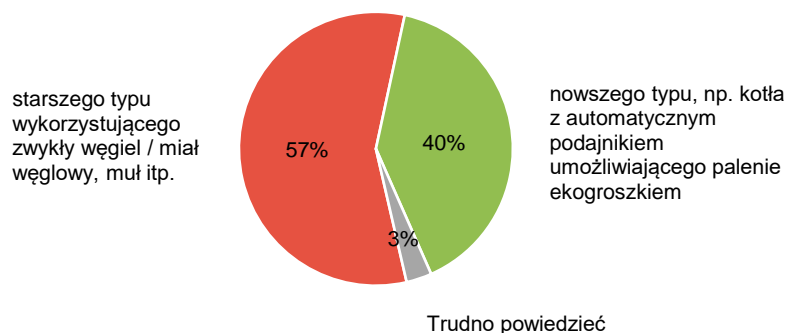

Osoby stosujące ogrzewanie węglowe w większości korzystają z pieców starszego typu, w których pali się zwykłym węglem, mułem, miałem węglowym itp. (57%, tj. 28% ogółu badanych). Dwie piąte respondentów (40%, tj. 20% ogółu) – według własnych deklaracji – używa kotłów nowszego typu.

CBOS

RYS. 2. Czy w Pana(i) mieszkaniu / domu używa się pieca lub kotła:

N=562

Sposób ogrzewania zależy od wielkości miejscowości zamieszkania. Na wsi zdecydowanie dominują piece lub kotły węglowe, na ogół starszego typu. Im większa miejscowość, tym rzadziej wykorzystuje się ogrzewanie węglowe, choć jest ono często spotykane także w małych miastach, a nawet w miastach średniej wielkości. Z własnego ogrzewania gazowego, olejowego lub elektrycznego zdecydowanie najrzadziej korzystają mieszkańcy wsi, najczęściej mieszkańcy największych miast. W pozostałych kategoriach miejscowości jest ono stosowane porównywalnie często (w gospodarstwie domowym blisko co trzeciego badanego). Wraz z wielkością miejscowości rośnie odsetek respondentów korzystających z miejskiej lub lokalnej sieci ciepłowniczej.

TABELA 1

Miejsce zamieszkania	W jaki sposób jest ogrzewane Pana(i) mieszkanie/dom?					
	Z miejskiej lub lokalnej (np. osiedlowej) sieci ciepłowniczej	Przy wykorzystaniu własnych pieców, kotłów węglowych			Przy wykorzystaniu własnego ogrzewania gazowego, olejowego, elektrycznego	W inny sposób
		starszego typu	nowszego typu	trudno powiedzieć		
		w procentach				
Wieś	1	48	31	2	13	5
		81				
Miasto do 19 999	18	26	21	2	32	1
		49				
20 000 – 99 999	35	16	19	1	28	1
		36				
100 000 – 499 999	50	11	3	1	34	1
		15				
500 000 i więcej mieszk.	51	3	0	0	45	1
		3				

W ciągu ostatnich trzech lat największe zmiany w sposobie ogrzewania zaszły na wsi oraz w mniejszych miastach. Zmniejszył się odsetek gospodarstw domowych palących węglem, wzrósł natomiast udział korzystających z własnego ogrzewania gazowego, olejowego lub elektrycznego.

TABELA 2

Miejsce zamieszkania	W jaki sposób jest ogrzewane Pana(i) mieszkanie / dom?							
	Z miejskiej lub lokalnej (np. osiedlowej) sieci ciepłowniczej		Przy wykorzystaniu własnych pieców, kotłów węglowych		Przy wykorzystaniu własnego ogrzewania gazowego, olejowego, elektrycznego		W inny sposób	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	w procentach							
Wieś	0	1	92	81	6	13	3	5
Miasto poniżej 100 000 mieszkańców	25	28	50	41	23	30	2	1
Miasto od 100 000 mieszkańców	47	50	17	10	36	38	0	2

Biorąc pod uwagę region, można zauważyć, że piece węglowe, często starszego typu, dominują przede wszystkim w makroregionach centralnym i wschodnim.

TABELA 3

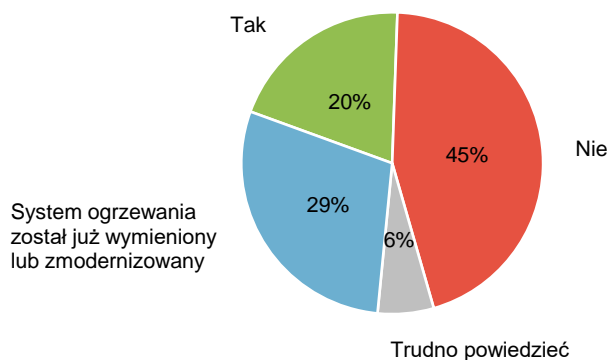
Makroregion	W jaki sposób jest ogrzewane Pana(i) mieszkanie/dom?					
	Z miejskiej lub lokalnej (np. osiedlowej) sieci ciepłowniczej	Przy wykorzystaniu własnych pieców, kotłów węglowych			Przy wykorzystaniu własnego ogrzewania gazowego, olejowego, elektrycznego	W inny sposób
		starszego typu	nowszeo typu	Trudno powiedzieć		
		w procentach				
Centralny	21	37	23	3	13	3
Wschodni	15	39	20	4	19	3
Południowy	23	22	28	0	26	1
Północny	24	32	14	1	24	5
Województwo mazowieckie	26	29	16	1	26	2
Północno-zachodni	22	23	17	2	34	2
Południowo-zachodni	26	22	19	0	29	4

Więcej niż co czwarty badany (29%), którego mieszkanie lub dom nie jest podłączony do sieci ciepłowniczej, deklaruje, że instalacja grzewcza w jego gospodarstwie domowym została już wymieniona. Co piąty ankietowany (20%) planuje modernizację systemu ogrzewania w ciągu najbliższych dwóch lat. Takiego zamiaru nie ma na razie 45% niekorzystających z ciepła sieciowego.

CBOS

RYS. 3. Czy w ciągu najbliższych dwóch lat w Pana(i) mieszkaniu/domu planowana jest wymiana lub modernizacja ogrzewania, np. pieca, kotła?

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRYCH GOSPODARSTWA DOMOWE NIE SĄ PODŁĄCZONE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Modernizacja instalacji grzewczej w ciągu najbliższych dwóch lat jest planowana przede wszystkim tam, gdzie korzysta się z pieców i kotłów na węgiel – jej przeprowadzenie deklaruje ogółem 27% badanych, których domy są ogrzewane węglem. Dotyczy to w największym stopniu używających kotłów starszego typu, w których pali się zwykłym węglem, mułem, miałem węglowym itp. – zamiar modernizacji ogrzewania deklaruje 36% z nich. Zmianę systemu grzewczego planuje jednak także 14% korzystających z kotłów nowszego typu, jednak blisko połowa z nich (47%) deklaruje, że instalacja grzewcza w ich domu już została wymieniona.

Rzadziej modernizację systemu grzewczego w najbliższym czasie planują osoby korzystające z własnego ogrzewania gazowego, olejowego lub elektrycznego (10%) lub ogrzewające dom w inny sposób (8%). W przypadku tych grup ponad dwie piąte (odpowiednio 41% i 44%) deklaruje, że system ogrzewania w ich domu został już zmodernizowany.

TABELA 4

W jaki sposób jest ogrzewane Pana(i) mieszkanie/dom?		Czy w ciągu najbliższych dwóch lat w Pana(i) mieszkaniu/domu planowana jest wymiana lub modernizacja ogrzewania, np. pieca, kotła?			
		Tak	Nie	System ogrzewania został już wymieniony lub zmodernizowany	Trudno powiedzieć
		w procentach			
Przy wykorzystaniu własnych pieców, kotłów węglowych	starszego typu	36	50	5	9
	nowszego typu	14	33	47	6
Przy wykorzystaniu własnego ogrzewania gazowego, olejowego, elektrycznego		10	45	41	4
W inny sposób		8	48	44	0

Modernizację systemu ogrzewania najczęściej planują mieszkańcy małych miast (25%). Oni także częściej niż pozostali deklaruje, że instalacja grzewcza w ich gospodarstwie została już wymieniona (34%).

TABELA 5

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRYCH GOSPODARSTWA DOMOWE NIE SĄ PODŁĄCZONE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ (N=889)

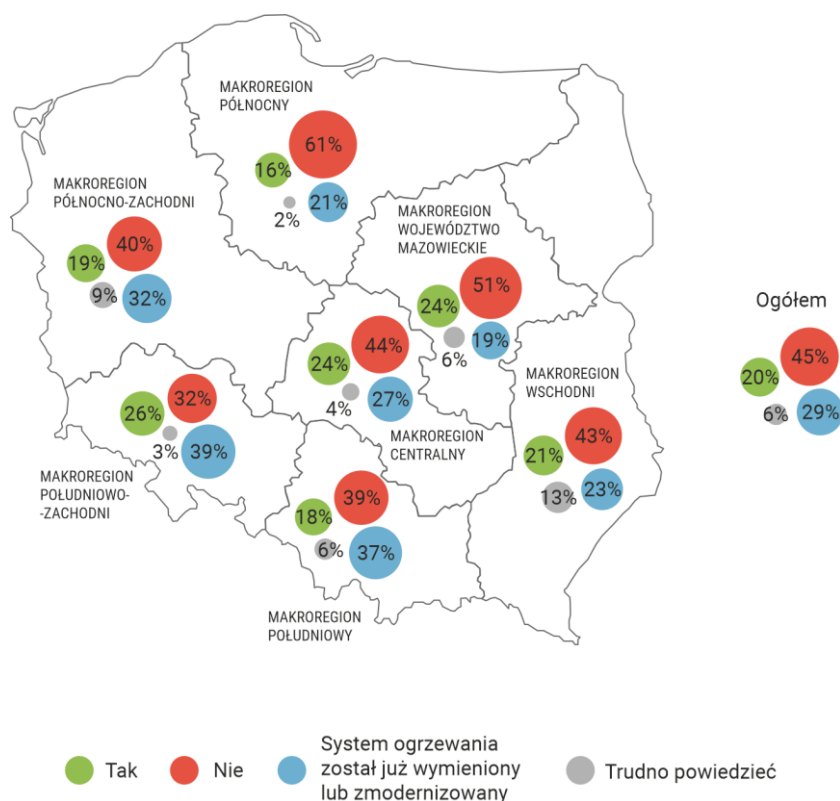
Miejsce zamieszkania	Czy w ciągu najbliższych dwóch lat w Pana(i) mieszkaniu/domu planowana jest wymiana lub modernizacja ogrzewania, np. pieca, kotła?			
	Tak	Nie	System ogrzewania został już wymieniony lub zmodernizowany	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Wieś	20	44	28	8
Miasto do 19 999	25	38	34	3
20 000 – 99 999	19	47	27	7
100 000 – 499 999	19	52	27	2
500 000 i więcej mieszk.	16	49	28	7

Uwzględniając region kraju, w którym mieszka respondent, można stwierdzić, że modernizacja ogrzewania w gospodarstwach domowych szybciej następuje na zachodzie i południu kraju. O dokonaniu wymiany instalacji grzewczej stosunkowo najczęściej informują mieszkańcy makroregionów: południowo-zachodniego, południowego oraz północno-zachodniego. Plany modernizacji ogrzewania w ciągu dwóch najbliższych lat częściej niż przeciętnie deklarują mieszkańcy regionów: południowo-zachodniego, centralnego i województwa mazowieckiego. Biorąc pod uwagę wprowadzone już lub planowe w najbliższym czasie zmiany, można powiedzieć, że modernizacja systemów grzewczych najbardziej dynamicznie postępuje w regionie południowo-zachodnim. Najmniej widoczna jest w makroregionie północnym, gdzie, co istotne, problem smogu jest stosunkowo mniej dolegliwy – mniej odczuwalny.

CBOS

RYS. 4. Czy w ciągu najbliższych dwóch lat w Pana(i) mieszkaniu/domu planowana jest wymiana lub modernizacja ogrzewania, np. pieca, kotła?

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRYCH GOSPODARSTWA DOMOWE NIE SĄ PODŁĄCZONE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ (N=889)

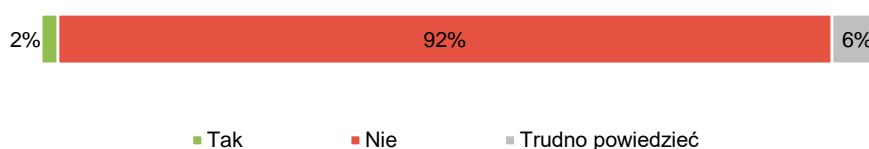
Plany modernizacji instalacji grzewczej są dość częste i, gdyby zostały wcielone w życie, w ciągu dwóch lat w Polsce o ponad jedną trzecią zmniejszyłby się odsetek gospodarstw domowych używających pieców węglowych niespełniających obecnych standardów.

Mniej optymistyczne, sądząc na podstawie przewidywań i deklaracji badanych, są perspektywy rozwoju sieci ciepłowniczej. Tylko nieliczni (2% respondentów, których gospodarstwa domowe nie są podłączone do sieci ciepłowniczej) twierdzą, że w ciągu najbliższych lat budynek, w którym mieszkają, zostanie podłączony do miejskiej lub lokalnej sieci ciepłowniczej. Takie deklaracje najczęściej składają mieszkańcy największych miast (4%).

CBOS

RYS. 5. Czy w ciągu najbliższych dwóch lat budynek, w którym Pan(i) mieszka, zostanie podłączony do miejskiej lub lokalnej sieci ciepłowniczej?

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRYCH GOSPODARSTWA DOMOWE NIE SĄ PODŁĄCZONE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ (N=889)

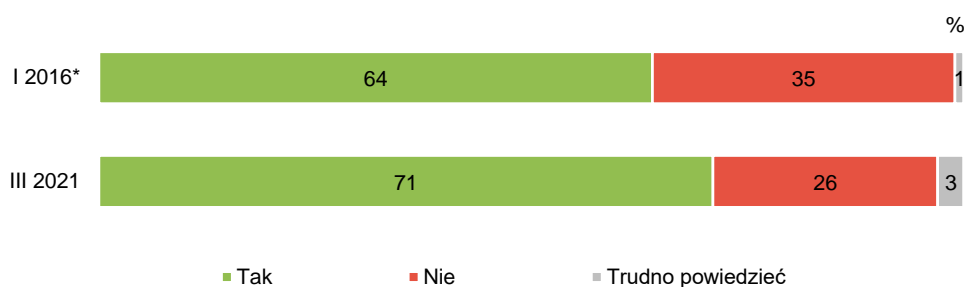

TERMOIZOLACJA BUDYNKÓW – OCIEPLANIE I WYMIANA OKIEN

Najpoważniejszym wyzwaniem, uwzględniając zarówno wagę problemu, jak i skalę potrzebnych zmian, jest modernizacja ogrzewania i ograniczenie tzw. niskiej emisji. Nadal jednak potrzebne są przedsięwzięcia termomodernizacyjne, takie jak ocieplanie budynków i wymiana okien. W tym obszarze w ostatnich latach widoczny jest progres. Z 64% w 2016 roku do 71% obecnie wzrósł odsetek osób deklarujących, że budynek, w którym mieszkają, jest dodatkowo ocieplony. Co czwarty badany mieszkający w nieocieplonym budynku (tj. 7% ogółu ankietowanych) deklaruje, że w ciągu najbliższych dwóch lat zostanie on dodatkowo ocieplony.

CBOS

RYS. 6. Czy budynek, w którym Pan(i) mieszka, jest dodatkowo ocieplony?

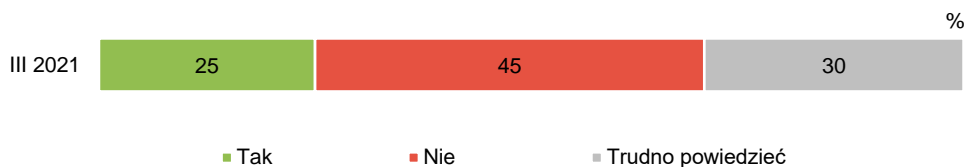

* Badanie CBOS we współpracy z Collegium Civitas

CBOS

RYS. 7. Czy w ciągu najbliższych dwóch lat budynek, w którym Pan(i) mieszka, zostanie dodatkowo ocieplony (ściany zewnętrzne, stropy itp.)?

N=331

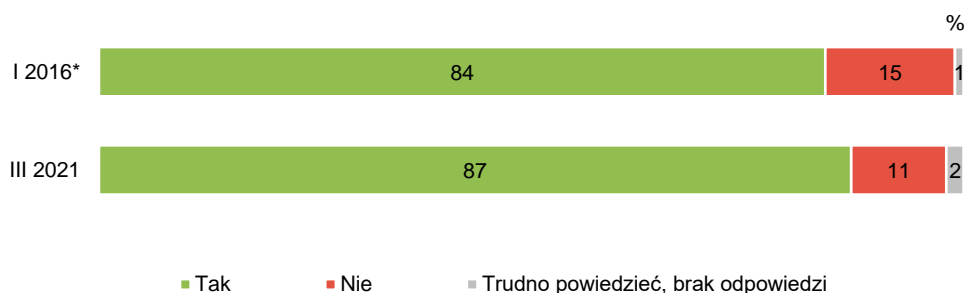

Stosunkowo najmniejszy odsetek ocieplonych budynków jest na wsi (66% deklaracji wśród mieszkańców wsi). Jednocześnie co trzeci badany mieszkający w nieocieplonym budynku na wsi deklaruje, że w ciągu najbliższych dwóch lat zostanie on dodatkowo ocieplony (34%).

Ogromna większość respondentów (87%, o 3 punkty procentowe więcej niż pięć lat temu) twierdzi, że w ich mieszkaniu lub domu są nowoczesne (szczelne) okna zapewniające izolację termiczną. Co piąty ankietowany spośród pozostałych (tj. 3% ogółu) deklaruje, że w ciągu najbliższych dwóch lat okna będą wymienione.

CBOS

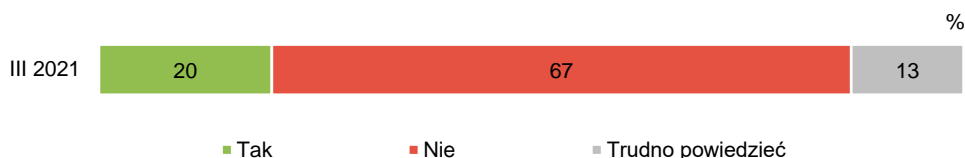
RYS. 8. Czy w Pana(i) mieszkaniu / domu są nowoczesne (szczelne) okna zapewniające izolację termiczną?

* Badanie CBOS we współpracy z Collegium Civitas

RYS. 9. Czy w ciągu najbliższych dwóch lat w Pana(i) mieszkaniu / domu planowana jest wymiana okien na takie, które są bardziej szczelne (zapewniają lepszą izolację termiczną)?

N=155

Biorąc pod uwagę omawiane wyżej plany dotyczące szeroko rozumianej termomodernizacji można powiedzieć, że 23% ogółu badanych przewiduje w ciągu najbliższych dwóch lat którąś z inwestycji: modernizację instalacji grzewczej, przyłączenie do sieci ciepłowniczej, ocieplenie budynku, wymianę okien. Większość z tych osób (84%, tj. 19% ogółu) przewiduje jedną z czterech wymienionych inwestycji, 14% (tj. 3% ogółu) – dwie, zaś 1% (0,3% ogółu) – trzy.

Podsumowując, spośród deklarujących termomodernizację (ogółem 23%):

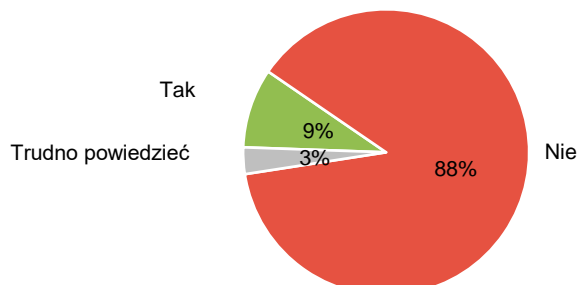
- 69% planuje wymianę instalacji grzewczej,
- 32% deklaruje ocieplenie budynku, w którym mieszka,
- 12% planuje wymianę okien,
- 5% przewiduje przyłączenie do sieci ciepłowniczej.

DOFINANSOWANIE TERMOMODERNIZACJI

Blisko co dziesiąty badany (9%) twierdzi, że jego gospodarstwo domowe korzystało z dofinansowania wymiany lub modernizacji instalacji grzewczej lub innych prac termomodernizacyjnych w swoim mieszkaniu lub domu – takich, jak docieplenie ścian, stropów, wymiana okien. Co piąty ankietowany (25%) deklaruje, że jego gospodarstwo domowe chce skorzystać z takiego dofinansowania. Wśród tych, którzy już skorzystali z dopłat do szeroko rozumianej termomodernizacji, odsetek planujących ubieganie się o dofinansowanie kolejnych inwestycji sięga 33%.

CBOS

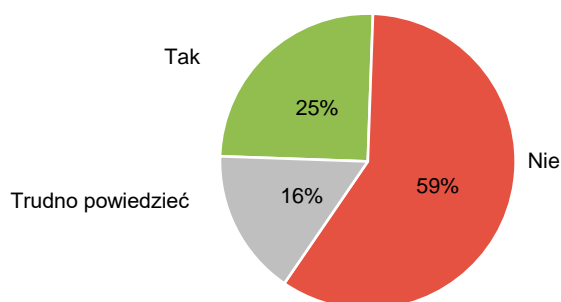
RYS. 10 Czy Pana(i) gospodarstwo domowe korzystało z dofinansowania wymiany lub modernizacji instalacji grzewczej lub innych prac termomodernizacyjnych w swoim mieszkaniu / domu takich, jak docieplenie ścian, stropów, wymiana okien?

Pominięto osoby wynajmujące dom/mieszkanie

CBOS

RYS. 11. Czy Pana(i) gospodarstwo domowe zamierza skorzystać z takiego dofinansowania?

Pominięto osoby wynajmujące dom/mieszkanie

Z deklaracji badanych wynika, że z dofinansowania szeroko rozumianej termomodernizacji korzystali dotychczas najczęściej mieszkańcy średniej wielkości miast liczących od 20 000 do 99 999 mieszkańców (14%), a biorąc pod uwagę także region – mieszkańcy makroregionu południowego (16%, w tym 17% w województwie śląskim, 13% w województwie małopolskim).

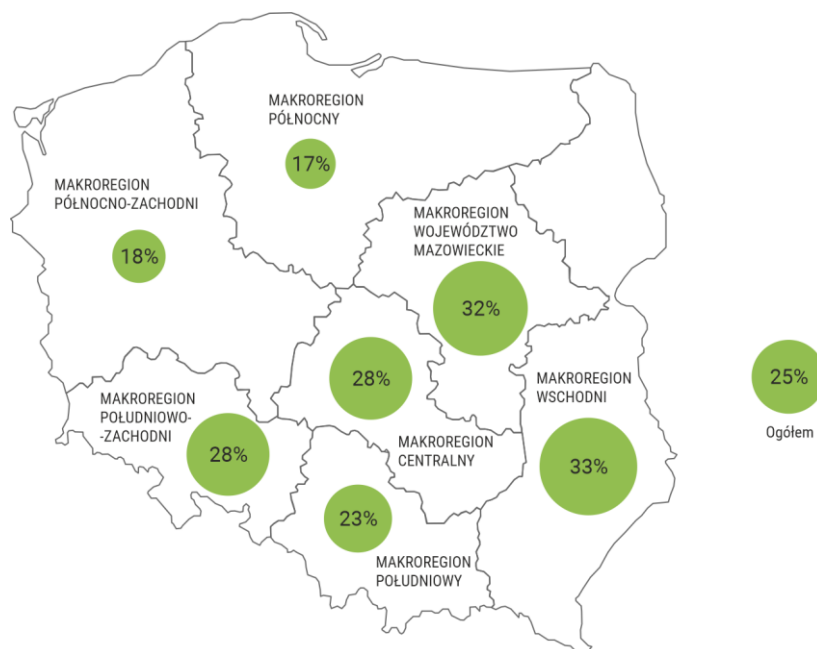
Chęć skorzystania z dofinansowania najczęściej deklarują mieszkańcy wsi (33%) i małych miast (26%). W grupach społeczno-zawodowych pod względem planów inwestycyjnych wyróżniają się rolnicy, spośród których blisko połowa (48%) zamierza ubiegać się o dofinansowanie wymiany lub modernizacji instalacji grzewczej lub innych prac termomodernizacyjnych. Deklaracje takie stosunkowo często składają również robotnicy wykwalifikowani (37%).

Programy dofinansowania wymiany ogrzewania i termomodernizacji adresowane są przede wszystkim do właścicieli domów jednorodzinnych – o wsparcie finansowe tego rodzaju inwestycji zmierza się ubiegać ogółem 34% właścicieli i współwłaścicieli domów.

Biorąc pod uwagę region, chęć skorzystania z dofinansowania termomodernizacji najczęściej deklarują mieszkańcy makroregionu wschodniego i województwa mazowieckiego.

CBOS

RYS. 12. Odsetek deklarujących zamiar skorzystania z dofinansowania w makroregionach

Pominięto osoby wynajmujące dom/mieszkanie

Zamiar skorzystania z dofinansowania nieco częściej deklarują mężczyźni (28%) niż kobiety (22%). Plany dotyczące ubiegania się o dofinansowanie stosunkowo często deklarują osoby w wieku od 45 do 54 lat (32%), a nieco częściej niż przeciętnie także badani mający od 55 do 64 lat (29%). O dofinansowanie modernizacji instalacji grzewczej lub innych prac termomodernizacyjnych zamierzają starać się przede wszystkim respondenci o stosunkowo niskich dochodach: 40% osób deklarujących średnie miesięczne dochody *per capita* poniżej 1000 zł i 31% mających do dyspozycji od 1000 zł do 1499 zł miesięcznie.

Na podstawie deklaracji dotyczących planów ubiegania się o dofinansowanie wymiany ogrzewania lub innych prac termomodernizacyjnych oraz wcześniej omawianych deklaracji dotyczących przewidywanych inwestycji **w ciągu najbliższych dwóch lat** można powiedzieć, że spośród zamierzających występować o dofinansowanie:

- 44% planuje modernizację systemu ogrzewania,
- 16% przewiduje docieplenie budynku,
- 6% planuje wymianę okien,
- 1% deklaruje przyłączenie do sieci ciepłowniczej.

Patrząc z innej perspektywy można stwierdzić, że o dofinansowanie szeroko rozumianych prac termomodernizacyjnych zamierza ubiegać się:

- 69% planujących w ciągu najbliższych dwóch lat modernizację systemu ogrzewania,
- 58% deklarujących, że w ciągu najbliższych dwóch lat budynek, w którym mieszkają, będzie ocieplony,
- 50% planujących wymianę okien,
- 29% deklarujących przyłączenie do sieci ciepłowniczej.

Analizując deklaracje badanych należy pamiętać, że – z jednej strony – plany dotyczące wnioskowania o dofinansowanie mogą obejmować dłuższą niż dwuletnia perspektywę czasową, z drugiej, że nie wszystkie przewidywane przedsięwzięcia lub prace termomodernizacyjne będą współfinansowane z pieniędzy pozyskanych z dotacji.

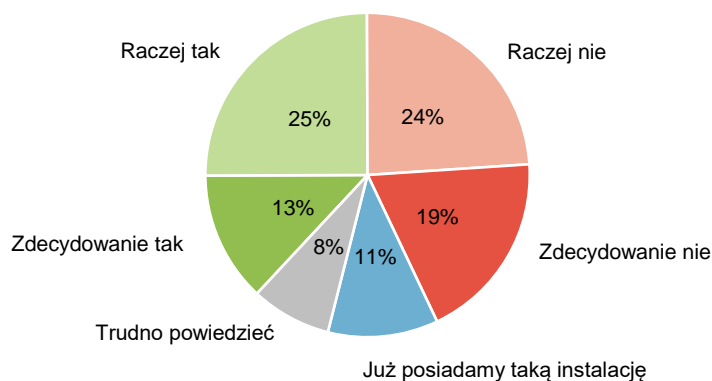
ENERGETYKA PROSUMENCKA, CZYLI PRODUKCJA ENERGII W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Dzięki postępowi technologicznemu możliwa jest coraz bardziej wydajna produkcja energii cieplnej i elektrycznej w gospodarstwach domowych, które nie tylko same mogą być jej konsumentami, ale także sprzedawać nadwyżki do sieci. W kontekście termomodernizacji największą zaletą tego procesu jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), co w praktyce przekłada się na zerowy poziom emisji zanieczyszczeń. Z deklaracji badanych wynika, że w gospodarstwach domowych, które mają warunki do samodzielnej produkcji energii³, zainteresowanie energetyką prosumencką jest duże. Zastosowanie instalacji umożliwiających korzystanie z odnawialnych źródeł energii w swoim domu lub budynku gospodarczym rozważa blisko dwie piąte z nich (38%, czyli 23% ogółu badanych), a jedna dziesiąta (11%, czyli 7% ogółu) już ją posiada. Ponad dwie piąte ankietowanych, w gospodarstwach domowych których istnieją warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (43%), wskazuje na brak takich planów.

³ Pytanie zadawano osobom, które zadeklarowały, że mieszkają w domu, który jest ich (lub współmałżonka) własnością, lub mieszkają w domu należącym do ich rodziców, rodziny.

RYS. 13. Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym rozważa się zastosowanie instalacji umożliwiających korzystanie z odnawialnych źródeł energii w swoim domu lub budynku gospodarczym?

DEKLARACJE OSÓB MIESZKAJĄCYCH W DOMACH I BĘDĄCYCH ICH WŁAŚCICIELAMI, WSPÓŁWŁAŚCICIELAMI LUB CZŁONKAMI RODZINY WŁAŚCIELI (N=687)

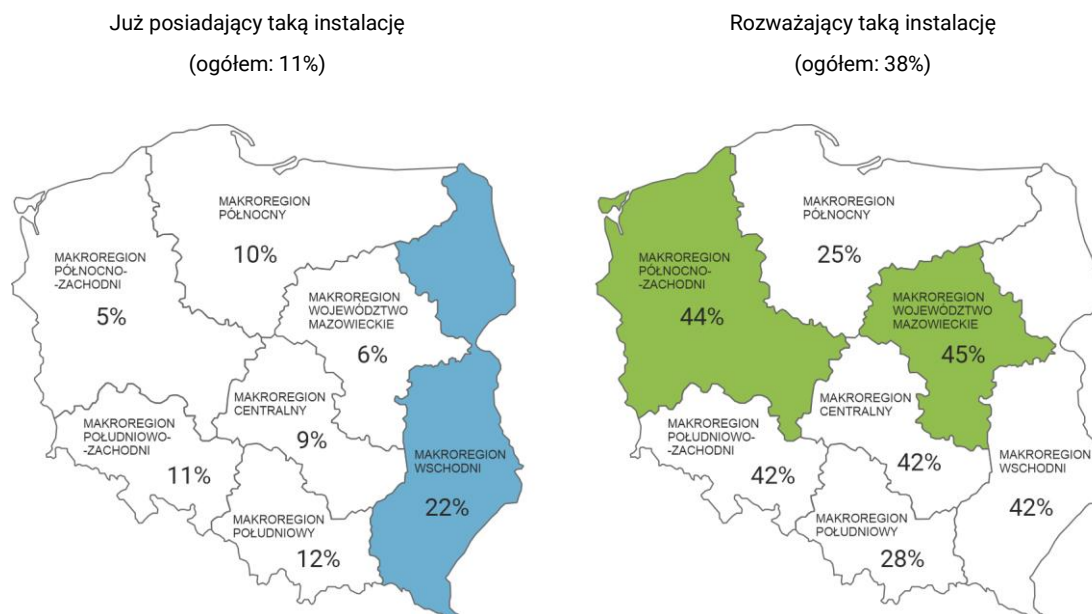

Korzystanie w swoich gospodarstwach domowych z instalacji umożliwiających pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł częściej niż przeciętnie deklarują badani mający wyższe wykształcenie, pracownicy administracyjno-biurowi i pracujący na własny rachunek. Z kolei o takich planach najczęściej mówią ankietowani pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych, w tym rolnicy, kadra kierownicza i specjaliści, robotnicy wykwalifikowani, a wśród biernych zawodowo – osoby zajmujące się domem i niepracujące z innych powodów. Na tle pozostałych częściej są to także respondenci mający od 45 do 54 lat oraz uzyskujący wysokie dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (od 2000 zł do 2999 zł).

Stosunkowo rzadko instalacje umożliwiające pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł posiadają mieszkańcy makroregionu północno-zachodniego i województwa mazowieckiego, natomiast nieco częściej niż inni deklarują oni, że w ich gospodarstwach domowych rozważa się ich zastosowanie. Najczęściej, jeśli opierać się na wskazaniach badanych, instalacje takie posiadają mieszkańcy makroregionu wschodniego.

RYS. 14. Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym rozważa się zastosowanie instalacji umożliwiających korzystanie z odnawialnych źródeł energii w swoim domu lub budynku gospodarczym?

DEKLARACJE OSÓB Z GOSPODARSTW DOMOWYCH MAJĄCYCH WARUNKI DO SAMODZIELNEJ PRODUKCJI ENERGII (N=687)

Częściej o posiadaniu instalacji umożliwiających pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł mówią badani, gospodarstwa domowe których ogrzewają się samodzielnie przy użyciu instalacji gazowych, olejowych lub elektrycznych, niż korzystający z pieców i kotłów węglowych (15% wobec 9%). W tej drugiej grupie z OZE częściej korzystają gospodarstwa posiadające nowszego niż starszego typu urządzenia grzewcze (15% wobec 4%). Ogólnie rzecz biorąc, wyróżniają się te gospodarstwa domowe, w których system ogrzewania został zmodernizowany (17%). Wśród badanych, którzy deklarują plany modernizacji instalacji grzewczej w swoim gospodarstwie domowym, znaczny odsetek – ponad połowa (57%) rozważa również pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł (wśród tych, którzy nie zamierzają modernizować systemu grzewczego, odsetek ten wynosi 31%, a ponad 52% nie planuje inwestować w OZE).

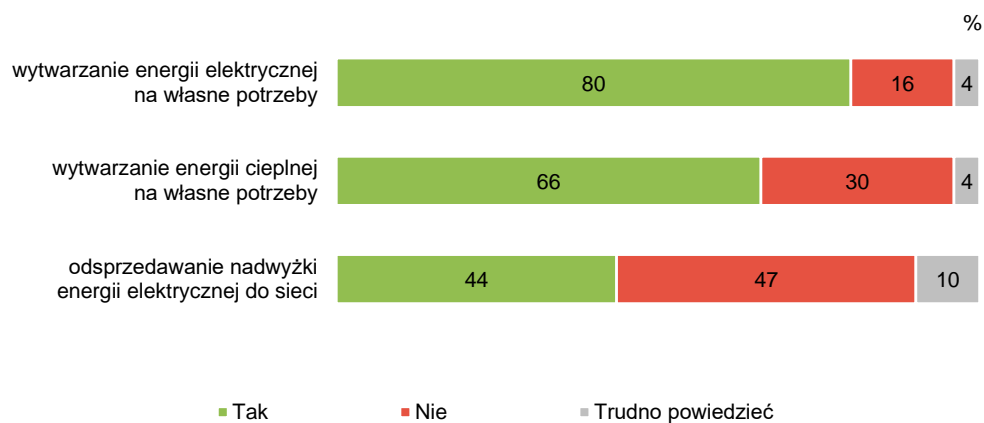
Warto również dodać, że instalację umożliwiającą pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł relatywnie często mają te gospodarstwa domowe, które skorzystały z dofinansowania działań termomodernizacyjnych (33% w porównaniu do 8% tych, które nie skorzystały z dofinansowania). Ponadto zainteresowanie produkcją energii z odnawialnych źródeł jest dwukrotnie wyższe wśród respondentów, którzy planują skorzystać z dofinansowania, niż wśród niemających takiego zamiaru (56% wobec 27%).

Ankietowani, w gospodarstwach domowych których planuje się zastosowanie instalacji umożliwiających pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł lub taka instalacja jest już zainstalowana, najczęściej wskazują, że jest ona lub byłaby wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej na własne potrzeby (80%, wśród ogółu badanych – 23%). Mniejsze jest zainteresowanie wytwarzaniem w ten sposób energii cieplnej (66%, wśród ogółu badanych – 19%), a jeszcze mniejsze – sprzedażą nadwyżki energii elektrycznej do sieci (44%, wśród ogółu badanych – 13%).

CBOS

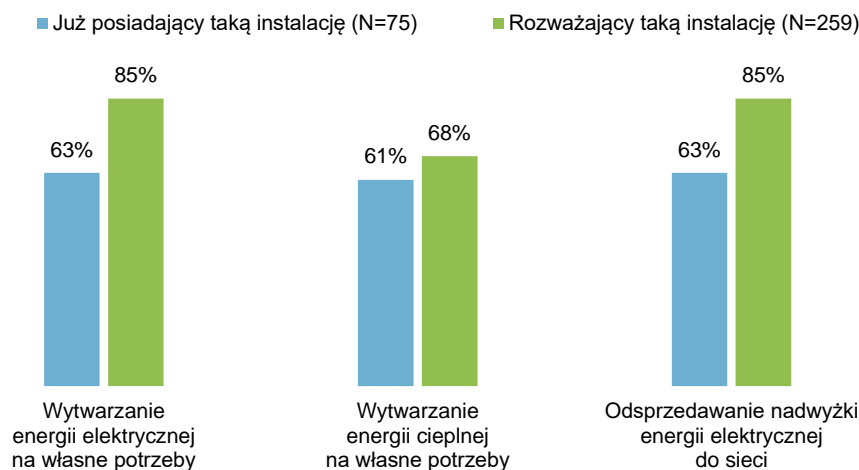
RYS. 15. Jaki typ produkcji energii rozważa lub już realizuje Pana(i) gospodarstwo domowe? Czy jest to:

DEKLARACJE OSÓB ROZWAŻAJĄCYCH ZASTOSOWANIE INSTALACJI UMOŻLIWIĄJĄCYCH KORZYSTANIE Z OZE I JUŻ POSIADAJĄCYCH TAKĄ INSTALACJĘ (N=334)

Ponad trzy piąte posiadających instalację umożliwiającą korzystanie z odnawialnych źródeł energii, wytwarza w ten sposób energię elektryczną na własne potrzeby (63%), tyle samo odsprzedaje nadwyżki do sieci (63%), a nieznacznie mniej wytwarza energię cieplną (61%). Wśród dopiero planujących takie instalacje największym zainteresowaniem cieszy się produkcja energii elektrycznej na własne potrzeby i na sprzedaż (po 85%).

RYS. 16. Przeznaczenie instalacji umożliwiającej pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE)

Zarówno wśród osób dopiero rozważających pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł, jak i tych, które już posiadają odpowiednie instalacje, najczęściej mówi się o dwóch z trzech zastosowań (odpowiednio 44% i 43%). Wszystkie z nich wskazuje jedna trzecia planujących (32%) i jedna siódma już posiadających taką instalację (14%).

W ciągu ostatnich trzech lat znacząco zmniejszył się odsetek badanych wykorzystujących do ogrzewania swoich domów i mieszkań piece i kotły węglowe. Nadal jednak jest to najpopularniejszy sposób ogrzewania, stosowany przede wszystkim na wsi, ale w dużej mierze także w małych i średnich miastach. Co więcej, osoby stosujące ogrzewanie węglowe na ogół korzystają z pieców starszego typu, w których pali się zwykłym węglem, mułem, miałem węglowym itp.

Plany modernizacji instalacji grzewczej w ciągu najbliższych dwóch lat deklaruje co piąty badany, którego gospodarstwo domowe nie jest podłączone do sieci ciepłowniczej – gdyby zostały zrealizowane, w najbliższym czasie w Polsce o ponad jedną trzecią zmalałby odsetek gospodarstw domowych używających pieców węglowych niespełniających obecnych standardów.

Blisko co dziesiąty ankietowany deklaruje, że jego gospodarstwo domowe korzystało z dofinansowania wymiany lub modernizacji instalacji grzewczej lub innych prac termomodernizacyjnych w swoim domu lub mieszkaniu. Co piąty respondent twierdzi, że jego gospodarstwo domowe chce skorzystać z takiego dofinansowania. Z deklaracji wynika, że uzyskane fundusze będą przeznaczone głównie na pokrycie kosztów wymiany instalacji grzewczej lub docieplenie budynku.

Perspektywiczna wydaje się, jeśli bazować na deklaracjach badanych, energetyka obywatelska oparta na źródłach odnawialnych. Obecnie instalacje umożliwiające samodzielne pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych posiada w swoich gospodarstwach domowych siedmiu na stu respondentów, a zainwestowanie w nie rozważa jeszcze niemal jedna czwarta. Zarówno wśród już wytwarzających energię z OZE, jak i tych dopiero planujących to zrobić, odpowiednio sześciu na dziesięciu i prawie siedmiu na dziesięciu mówi o wykorzystaniu jej do ogrzewania domu. W gospodarstwach domowych, w których rozważa się takie instalacje, częściej – jako ich zastosowanie – wskazuje się produkcję energii elektrycznej na własne potrzeby i sprzedaż jej nadwyżek do sieci.

Opracowali

Michał Feliksiak

Beata Roguska